

Ö?renci Kariyer Yap?land?rma Envanteri (Lise Formu)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). Ö?renci Kariyer Yap?land?rma Envanteri (Lise Formu). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=26568>

Özet

Ö?renci Kariyer Yap?land?rma Envanteri (Lise Formu), lise düzeyindeki ö?rencilerin kariyer geli?im süreçlerinde sergiledikleri davran??sal adaptasyon sonuçlar?n? ölçmek amacıyla Kariyer Yap?land?rma Modeli çerçevesinde uyarlanm?? bir psikolojik ölçektir. Bu envanter, ö?rencilerin kariyerlerine yönelik fark?ndalık, ke?if, karar verme ve haz?rl?k a?amalar?ndaki eylemlerini de?erlendirmektedir. Ölçek, **Kemal Öztemel** ve **E. Y. Akyol** taraf?ndan 2021 y?l?nda yap?lan çal??ma ile Türk kültürüne uyarlanm?? ve psikometrik özelliklerinin güvenilir oldu?u tespit edilmi?tir. Bu form, ö?rencilerin kariyer uyum becerilerini davran??sal düzeyde inceleyen önemli bir araçtır.

Ölçek, bireylerin kariyerlerini aktif olarak in?a etme süreçlerini ele alan Savickas'ın Kariyer Yap?land?rma Kuramı'ndan türetilen adaptasyon sonuçlar?n? (Adaptation Results) ölçmektedir. Lise ö?rencilerinin kariyer yollar?na yönelik ne kadar somut ad?mlar att???n? belirlemeye yardımcı olur.

Anahtar Kelimeler

Kariyer Yap?land?rma, Kariyer Geli?imi, Kariyer Uyumu, Lise Ö?rencileri, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, Belirginle?tirme, Ke?fetme, Karar Verme, Haz?rl?k.

Yazarlar

Kemal Öztemel, E. Y. Akyol.

Amaç

Ö?renci Kariyer Yap?land?rma Envanteri'nin temel amacı, lise ça??ndaki gençlerin kariyer geli?iminde att?klar? somut ad?mlar? ve gösterdikleri davran??sal ilerlemeyi ölçmektir. Envanter, ö?rencilerin kariyer ke?iflerini ne ölçüde gerçekle?tirdiklerini, mesleki kararlar?n? ne kadar netle?tirdiklerini ve bu kararlar? hayata geçirmek için ne kadar haz?rl?k yapt?klar?n? belirlemeyi hedefler. Elde edilen veriler, kariyer dan??manl??? hizmetlerinin planlanmas? ve ö?rencilerin kariyer adaptasyon süreçlerine destek olunmas? aç?s?ndan önemlidir.

Bu araç, özellikle **Kariyer Yap?land?rma Modeli** kapsam?nda, uyum kaynaklar?ndan (Adaptive Readiness) kaynaklanan uyum sonuçlar?n? (Adaptation Results) de?erlendirmede kullan?lmak üzere tasarlanm??tır.

Yap?

Ölçek, bireyin kariyer adaptasyon sürecindeki davran??sal sonuçlar?n? temsil eden dört temel alt

boyuttan olu?maktadır. Bu boyutlar, ö?rencilerin kariyerlerini yap?land?rma yolculu?undaki farklı a?amalar? temsil eder ve toplam 18 maddeden meydana gelir. Yap?, ö?rencilerin kariyer geli?iminde buldukları a?amay? ve bu a?amadaki eylem düzeylerini belirler.

Envanterin ölçtü?ü dört alt boyut ?unlard?:

Belirginle?tirme (Billurla?ma): Bireyin yetenek ve becerilerini fark etme, kariyer kimli?ini netle?tirme düzeyi.

Ke?fetme: Farklı i? ve meslek türlerini ö?renme, bilgi toplama ve seçenekleri ara?t?rma düzeyi.

Karar Verme: Seçilen mesle?e nasıl ula??laca??n? planlama ve somut kararlar alma düzeyi.

Haz?rl?k: Tercih edilen i?/meslek için gerekli e?itimi veya becerileri edinmeye ba?lama düzeyi.

Geçerlik

Ö?renci Kariyer Yap?land?rma Envanteri'nin (Lise Formu) geçerlik çal??malar?, Öztemel ve Akyol (2021) tarafından yürütülen uyarlama çal??ması kapsamında detaylıca incelenmiştir. Çal??mada, ölçe?in yap?sal geçerli?i, **Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA)** kullanılarak test edilmiş ve dört faktörlü yap?nın orijinal modele uygun oldu?u gösterilmiştir.

Ayrıca, çal??manın temel amacı olan "Uyum Haz?rlı??ndan Uyum Sonuçlarına" geçi?i test etme, ölçe?in teorik olarak beklenen diğer kariyer de?i?kenleriyle ilişkilerini inceleyerek **ölçüt ba??ntılı geçerli?e** dair kanıtlar sunmuştur. Bu bulgular, ölçe?in ölçmeyi amaçladığı kariyer adaptasyon sonuçları yap?sının başarıyla temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Ö?renci Kariyer Yap?land?rma Envanteri'nin iç tutarlılı??, **Cronbach Alfa** katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen güvenilirlik katsayıları, ölçe?in genel olarak yüksek düzeyde tutarlı oldu?unu ve alt boyutların da kabul edilebilir düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir.

Toplam Puan Cronbach Alfa ?ç Tutarlılık Katsayısı: **.90**

Belirginle?tirme (Billurla?ma) Alt Boyutu: **.72**

Ke?fetme Alt Boyutu: **.75**

Karar Verme Alt Boyutu: **.85**

Haz?rlık Alt Boyutu: **.73**

Genel ve alt boyut güvenilirlik katsayılarının .70 ve üzerinde olması, ölçe?in tekrarlı ölçümlerde tutarlı sonuçlar verece?ine işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanteri (Lise Formu), dört faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu yapı, **Kariyer Yapılandırma Modeli**'nde tanımlanan davranışsal adaptasyon sonuçlarının yansıtılmaktadır. Ölçek toplam 18 maddeden oluşmaktadır ve maddeler alt boyutlara aşağıdaki şekilde dağılmıştır:

Belirginleştirme (Billurlama): 6 madde (Yetenek ve becerileri fark etme).

Keşfetme: 3 madde (Farklı iş türlerini öğrenme).

Karar Verme: 5 madde (Seçilen mesleğe ulaşma yollarının planlama).

Hazırlık: 4 madde (Tercih edilen iş/meslek için eğitime başlama).

Uyarılma çalışmasında gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi, bu dört faktörlü modelin Türk lise öğrencisi örnekleminde iyi bir uyum sergilediğini doğrulamıştır.

Enstrüman

Test Türü: Uyarılma

Format: 18 maddelik, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği. Derecelendirme sistemi, bireyin eylem düzeyini yansıtır:

5 = Bunu çoktan yaptım.

4 = Şuan bunun için ne yapmalıyım? gerekiyorsa yapacağım.

3 = Bunun hakkında ne yapacağımı biliyorum.

2 = Bunun hakkında düşünüyordum ama ne yapacağımı bilmiyorum.

1 = Henüz bunun hakkında çok fazla düşünmedim.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Öğrenciler (Lise Formu).

Yaş Grubu: Ergenlik dönemi (Lise öğrencileri).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki lise öğrencileri örnekleminde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim dayalı nicel envanter.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin ticari olmayan akademik kullanımları ve izin süreçleri hakkında bilgi almak için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Testin uyarılma ve psikometrik özelliklerinin belirlendiği temel çalışmada **2021** yılında yayımlanmıştır.

Sorumlu Yazar İletişim: koztemel@gmail.com (Kemal Öztemel).

Kaynakça

Öztemel, K., & Akyol, E. Y. (2021). From Adaptive Readiness to Adaptation Results: Implementation of Student Career Construction Inventory and Testing the Career Construction Model of Adaptation. *Journal of Career Assessment*, 29(1), 54-75. <https://doi.org/10.1177/1069072720930664>

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [ogrenci-kariyer-yapilandirma-envanteri-lise-formu-toad.pdf](#)

Öğrenci Kariyer Yapılandırma Envanteri (Lise Formu) Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Yetenek ve becerilerimi fark etmek (Belirginleştirme, 6 madde).

Farklı iş (meslek) türlerini öğrenmek Keşfetme, 3 madde).

Seçtiğim mesleğe nasıl ulaşabileceğimi planlamak (Karar verme, 5 madde).

Tercih ettiğim iş/meslek için ihtiyacım olan eğitime başlamak (Hazırlık, 4 madde).